

<https://doi.org/10.5281/zenodo.7991334>

**НАПРЯМКИ РОЗВИТКУ ДОВІДКОВО-ПОШУКОВОГО АПАРАТУ
СУЧАСНИХ ІНФОРМАЦІЙНО-БІБЛІОТЕЧНИХ УСТАНОВ**

Д. В. Садова, студентка

Науковий керівник – старший викладач каф. 801 О. М Богдан

Національний аерокосмічний університет ім. М. Є. Жуковського

«Харківський авіаційний інститут»

Сучасна бібліотека змушена змінюватися так само швидко, як і навколишній світ. Запровадження в повсякденну роботу бібліотеки сучасних комп'ютерних технологій, забезпечення необмеженого доступу до бібліотечно-бібліографічних ресурсів світової спільноти, розширення сегмента інформаційних послуг є вкрай необхідним.

Визначення нових підходів до організації інформаційно-бібліографічного обслуговування та розвитку довідково-пошукового апарату інформаційно-бібліотечних установ неможливе без урахування загальних тенденцій розвитку інформаційно-бібліографічного обслуговування, обумовлених корінними змінами зовнішнього інформаційного середовища.

Створення нових поколінь обчислювальної техніки, сучасних програмних продуктів, можливість переведення традиційних джерел інформації на електронні носії, запровадження надсучасних інформаційних систем та технологій, нові методи електронної передачі інформації в поєднанні з гіпертекстом і можливістю графічного надання інформації визначили цілу низку нових тенденцій в організації довідково-пошукового апарату інформаційно-бібліотечних установ в бібліотеках розвинених країн світу, серед яких найбільш визначними є такі:

– більш тісна інтеграція бібліотечного й довідково-бібліографічного обслуговування, що пов'язано з можливістю для

СЕКЦІЯ І
СОЦІАЛЬНІ КОМУНІКАЦІЇ. ІНФОРМАЦІЙНА СПРАВА

користувача одномоментного отримання бібліографічного опису документа і його повного тексту;

– посилення тенденцій, пов'язаних з інтеграцією довідково-пошукового апарату бібліотечних установ як всередині країни, так і між країнами шляхом координації;

– розширення меж довідкового обслуговування за рахунок поступової інтеграції функцій пошуку інформації, надання повного тексту документа, оформлення замовлень і передачі заявок в служби міжбібліотечного абонементу й доставки документів;

– розширення можливостей обслуговування й надання графічної інформації завдяки переведенню на електронні носії фотографій, картографічних видань, рукописів, архівних матеріалів, спеціальних колекцій;

– підвищення оперативності обслуговування за рахунок переваг автоматизованого пошуку;

– розширення тимчасових рамок обслуговування, раніше обмежених режимом роботи бібліотеки, до 24-годинного доступу до електронних масивів протягом усього тижня в режимі віддаленого доступу;

– посилення навчальної функції в загальній структурі довідково-бібліографічного обслуговування, що пов'язано з необхідністю ознайомлення користувачів зі специфікою структури та пошукових можливостей різних баз даних, використання різних методів пошуку через телекомунікаційні мережі в режимі віддаленого доступу.

Сьогодні до бібліотек приходять нове покоління читачів, комп'ютерно грамотних та обізнаних з Інтернетом, але, не зважаючи на це, роль бібліографа як консультанта, інформаційного посередника між користувачем і різноманітними базами даних, ураховуючи їх нестандартний інтерфейс, залишається дуже важливою: читачеві ще

потрібна підтримка або посередницька роль бібліотечного працівника, кваліфікованого й доброзичливого. Від нього залежить оперативність та якість задоволення інформаційних запитів особливо при наданні складних бібліографічних довідок. Кваліфікована допомога фахівців прискорює час пошуку потрібної інформації та сприяє його оптимізації.

Нині універсальними науковими бібліотеками України активно створюються бази даних, які розкривають їх фонди та висвітлюють різноманітні галузеві чи тематичні проблеми відповідно до потреб певних регіонів, конкретних замовників і користувачів, здійснюється інформаційне забезпечення вищих та регіональних органів влади й управління. Електронні каталоги ведуться в усіх бібліотеках загальнодержавного рівня, більшості УОНБ, юнацьких, дитячих, бібліотеках ЗВО тощо. Удосконалення інформаційної бази є одним із пріоритетних напрямів роботи бібліотек. Ми маємо створити єдину автоматизовану систему інформаційно-бібліотечного забезпечення на державному рівні.

Отже, щоб задовольняти універсальні за змістом інформаційні запити користувачів, бібліотекам потрібно постійно вивчати їхні потреби, цілеспрямовано та координовано комплектуватися новими вітчизняними й зарубіжними виданнями, упроваджувати нові технології, здійснювати кооперацію, тісно співпрацюючи з іншими бібліотеками, комплексно поєднувати друковані та електронні джерела. Усе це сприятиме формуванню позитивного образу бібліотеки й підвищенню престижності бібліотечної професії.